

Remissvar 2024-04-22

Post- och telestyrelsen (PTS) Remiss Dnr. 23–30569 - Föreskrifter om nummeranvändning och nummerpresentation.¹

Inledning

Föreningen mot Nätbedrägerier är en ny ideell intresseförening av och för brottsoffer som blivit utsatta för nätbedrägerier och som vill påverka banker, företag och myndigheter att ta sitt ansvar mot nätbedrägerier.

Sammanfattning

Precis som i remissvaret vi skickade in i höstas på PTS:s förslag till vägledning gällande åtgärder för samtal med manipulerade telefonnummer, med referens Dnr. 23-11697, så är vi fortfarande kritiska och ser risker med att förslaget på föreskrifter blir verkningslösa.

Föreningens krav är att PTS även tar med spoofade SMS i de nya föreskrifterna annars får den ingen effekt. Något som även Polismyndigheten NOA påpekade i sitt remissvar på vägledningen.

Fortfarande nämns inte SMS och telefonbedrägerier där brottsoffer ringer upp det nummer som står angivet i det, alltså det vanligaste sättet som bedragare använder. Föreskrifterna är bara gjorda för att följa de nya ECC rekommendationerna² vilket vi menar inte är tillräcklig för att stoppa telefonbedrägerier.

Bakgrund

Föreningen var en av de 15 som skickade in remissvar på vägledningen och var då kritiska till omfattningen eftersom varken mobilsamtal eller SMS var med.

Vi har nu gjort en granskning av alla inskickade remissvar och effekten av vägledningen som infördes 5 december 2023.

När man tittar på senaste statistiken från Brå för kvartal 1 2024 så kan man konstatera att det inte syns någon effekt överhuvudtaget på antal anmälda bedrägerier. Tvärtom kan man konstatera ett nytt rekord för februari 2024 med totalt 4 783 anmälda bedrägerier genom social manipulation varav 1 385 anmälda s.k. befogenhetsbedrägerier dit vishing räknas. Siffror från Brå finns med som bilaga i slutet av remissvaret.

Ändå rapportera flera telekombolag i media att man nu stoppar tusental bluff-samtal dagligen. Hur går detta ihop?

Slutsatsen blir att flera av de inskickade remissvaren har rätt. Dels alla företag som såg risker med att deras legalt spoofade samtal stoppas felaktigt och vi för att förslaget var verkningslöst för att stoppa telefonbedrägerier, som var själva syftet med vägledningen.

Hela granskningen "Telefonbedrägerier – hur kan det stoppas?" finns att ladda ner på föreningens hemsida där även remissvaren är publicerad.³

¹ [Remiss av PTS föreskrifter och allmänna råd om användning av nummer ur den svenska telefonnummerplanen samt krav på nummerpresentation | PTS](#)

² [ECC Recommendation \(23\)03 \(cept.org\)](#)

³ [Ladda ner \(motnatbedragerier.org\)](#)

Synpunkter på PTS förslag till föreskrifter

4 § är intressant eftersom det gäller för alla svenska telefonnummer som inte är korrekt tilldelat, och skulle blockera dessa oavsett om man ringer från utlandet eller inom Sverige. Något som Telenor påpekade i sitt remissvar på vägledningen.

6 § gäller bara hantering av inkommande samtal och liknar det förslag från vägledningen, kommer inte att ha någon effekt på telefonbedrägerier.

8 § För samtal inom Sverige från telefonnummer med förhöjd samtalstaxa ska det anropande numret döljas är nytt och fanns inte med tidigare i vägledningen. Varför inte i stället blockera dessa samtal helt?

Synpunkter på PTS konsekvensutredning

Under kapitel 4 förklarar PTS vilka aktörer som kan beröras av föreskrifterna, något som saknades när vägledningen togs fram och som vi frågade efter. Det finns över 600 st tillhandahållare, hur ska PTS kunna ha kontroll över att alla dessa är seriösa företag?

PTS anser att svenskt nummer bara ska användas i Sverige med två undantag varav ett är mobilabonnemang som fortfarande ska få användas via roaming. Men är det inte exakt det vi ser i Uppdrag gransknings reportage, killar som ringer med mobiler från Spanien? Detta undantag kräver också kontroll av vem som äger abonnemanget så att det inte tillhör en mobil-målvakt.

PTS ser risker med att vara sist om Sverige inte inför begränsningar och att telefonbedrägerier kan öka allt eftersom andra länder inför begränsningar. Detta är troligen något vi redan ser effekten av eftersom till exempel Finland redan infört begränsningar, även för SMS.

Att PTS anser sig vara proaktiv för att man nu äntligen börja införa någon typ av åtgärd med nummer med förhöjd samtalstaxa är något anmärkningsvärd. Tidigare fanns samtal med taxa på 100 kr/min som sedan begränsades till 20 kr/min. Att man inte ser några större problem kan beror på att man inte agera när man får in anmälan om hur dessa kan användas för bedrägerier och penningtvätt. Något som Aftonbladet uppmärksammade redan 2018 i ett antal artiklar men där spåret slutade vid en postbox i Helsingborg.⁴ Varför ska det ens finnas kvar möjlighet att lura folk på pengar genom dyra samtal 2024?

PTS:s frågor till olika operatörer om konsekvensen och kostnader för spärr av fastnät nummer visar på att det egentligen inte är svårt, kostar något eller att det ens behövs denna typ av tjänster. Att en stor aktör redan infört åtgärderna visar på andra telekombolags ovilja att lösa problemet utan bindande föreskrifter.

Att en teknisk lösning skulle vara att telefonnummer valideras genom att se på maximal eller minimal nummerlängd för Sverige, låter lite för enkelt för en bedragare att komma runt.

Mikael Förborgen
Styrelseledamot Föreningen mot Nätbedrägerier

⁴ [Juristen: Det kan röra sig om bedrägeri \(aftonbladet.se\)](https://www.aftonbladet.se/nyheter/2018/05/24/bedrageri-20180524)

Bilaga

Brå statistik anmälda brott Social manipulation.⁵

Månader 2022-2024

Anmälda brott	Brottsförebyggande rådet											
	2024 prel.	2024 prel.	2024 prel.									
	Jan	Feb	Mar									
	Antal	Antal	Antal									
Hela landet												
8-12 kap. Brott mot förmögenhet												
9 kap. Bedrägeri och annan oredlighet												
Bedrägeri inkl. grovt, bedrägligt beteende (1-3 §)												
Bedrägeri genom social manipulation (fr. o. m. 2019)	4434	4783	3388									
Romansbedrägeri	112	95	113									
Investeringsbedrägeri	303	325	247									
Befogenhetsbedrägeri	1292	1385	852									
Social manipulation av annan typ	2727	2978	2176									
	2023	2023	2023	2023	2023	2023	2023	2023	2023	2023	2023	2023
	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal
Bedrägeri genom social manipulation (fr. o. m. 2019)	3611	3943	4139	3381	3947	3687	4039	4367	4370	4074	4178	3790
Romansbedrägeri	123	99	113	100	109	93	114	110	127	111	116	103
Investeringsbedrägeri	345	367	442	266	312	311	368	350	259	356	276	309
Befogenhetsbedrägeri	946	991	1007	776	896	1001	1025	1248	1298	1105	1085	934
Social manipulation av annan typ	2197	2486	2577	2239	2630	2282	2532	2659	2686	2502	2701	2444
	2022	2022	2022	2022	2022	2022	2022	2022	2022	2022	2022	2022
	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal
Bedrägeri genom social manipulation (fr. o. m. 2019)	2561	2490	2661	2576	2856	2659	2583	3083	3273	3808	3468	3039
Romansbedrägeri	91	101	112	93	150	95	140	116	111	113	89	101
Investeringsbedrägeri	165	176	153	155	152	178	157	246	312	278	282	312
Befogenhetsbedrägeri	822	756	866	879	984	842	847	911	927	987	1003	898
Social manipulation av annan typ	1483	1457	1530	1449	1570	1544	1439	1810	1923	2430	2094	1728

Kvartal 2022-2024

Anmälda brott	Brottsförebyggande rådet									
	2022	2022	2022	2022	2023	2023	2023	2023	2024 prel.	
	Kvartal 1	Kvartal 2	Kvartal 3	Kvartal 4	Kvartal 1	Kvartal 2	Kvartal 3	Kvartal 4	Kvartal 1	
	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	
Hela landet										
8-12 kap. Brott mot förmögenhet										
9 kap. Bedrägeri och annan oredlighet										
Bedrägeri inkl. grovt, bedrägligt beteende (1-3 §)										
Bedrägeri genom social manipulation (fr. o. m. 2019)	7712	8091	8939	10315	11693	11015	12776	12042	12605	
Romansbedrägeri	304	338	367	303	335	302	351	330	320	
Investeringsbedrägeri	494	485	715	872	1154	889	977	941	875	
Befogenhetsbedrägeri	2444	2705	2685	2888	2944	2673	3571	3124	3529	
Social manipulation av annan typ	4470	4563	5172	6252	7260	7151	7877	7647	7881	

År 2019-2023

Anmälda brott	Brottsförebyggande rådet							
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
	Helår	Helår	Helår	Helår	Helår	Helår	Helår	
	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	
Hela landet								
8-12 kap. Brott mot förmögenhet								
9 kap. Bedrägeri och annan oredlighet								
Bedrägeri inkl. grovt, bedrägligt beteende (1-3 §)								
Bedrägeri genom social manipulation (fr. o. m. 2019)	..	126	14760	18219	24446	35057	47526	
Romansbedrägeri	..	1	993	1058	1162	1312	1318	
Investeringsbedrägeri	..	8	1642	1643	1899	2566	3961	
Befogenhetsbedrägeri	..	21	3600	4676	6282	10722	12312	
Social manipulation av annan typ	..	96	8525	10842	15103	20457	29935	

⁵ [Gör din egen sökning \(bra.se\)](https://www.bra.se)